

Taloussuutisia Moskovasta 9.–23.6.2011

- Medvedev: valtiokapitalismin kausi on ohi.
- Valtionvirastot siirretään Moskovän ulkopuolelle?
- Sosiaalivero laskee 30 prosenttiin ensi vuoden alusta.
- Tuonti IVY-maiden ulkopuolelta kasvoi 48 prosenttia.
- Venäjä jatkaa teollisuuspolitiikassa lokalisaatiosääntöjen valmistelua.
- Vihannesten tuontikielto EU:sta purkaantui.

Venäjän keskeiset talousluvut toteutunut 1-4/2011 ja ennuste 2011-12	Toteutunut ja vertailu edelliseen vuoteen		Virallinen ennuste (talouskehitysministeriö)	
Talouskehityksen keskeiset luvut:	1-5/2011	1-5/2010	2011	2012
BKT:n kasvu (vuosimuutos %)	4,1 %*	3,5 %*	4,2 %	3,5 %
Reaalipalkan kasvu (muutos %)	2,0 %	4,2 %	3,3 %	4,3 %
Inflaatio (kuluttajahintojen muutos %)	9,5 %	6,7 %	7,5 %	5-6 %
Vähittäiskauppa (muutos %)	5,2 %	4,0 %	3,8 %	4,5 %
Teollisuustuotanto (muutos %)	5,2 %	10,3 %	5,4 %	3,6 %
Kiinteät investoinnit (muutos %)	2,0 %	-0,8 %	6,0 %	8,8 %
Raakaöljyn hinta (kauden keskimääräinen hinta)	106 \$/bll	77 \$/bll	105 \$/bll	93 \$/bll
Lähde: Tilastokeskus (toteutuneet) ja talouskehitysministeriö (ennuste)				
* Bkt-kasvu on tammi-maaliskuun ajalta, myös vertailukauden osalta.				
Venäjän federaation budjetti	1-5/2011		2011*	2012*
Budjetin tulot, % bkt:sta	21,2 %		19,3 %	17,7 %
Budjetin menot, % bkt:sta	19,4 %		20,7 %	19,7 %
Ylijäämä (+), alijäämä (-), % bkt:sta	1,8 %		-1,3 %	-2,0 %
Lähde: Venäjän valtiovarainministeriö, kausi 1-4/2011 on arvio				
* Budjettisuunnitelman mukainen ennuste vuosille 2011–2012				
Vararahastojen tilanne ja ennuste:	Vuoden alussa:		Viimeisin tieto:	
Vararahasto (budjetin alijäämää varten)	1.1.2011		1.6.2011	
Hyvinvointirahasto (eläkerahastoa varten)	25,4 mrd.\$		26,6 mrd.\$	
Keskuspankin kulta- ja valuuttavarannot	88,4 mrd.\$		92,5 mrd.\$	
	479 mrd.\$		521 mrd.\$	
Lähde: Venäjän valtiovarainministeriö, Venäjän keskuspankki				
Ruplan kurssi vuoden alussa ja nyt:	Vuoden alussa:		Viimeisin tieto:	
Ruplan kurssi / EUR ja USD	1.1.2011		22.6.2011	
	40,49 RUB		40,23 RUB/EUR	
	30,35 RUB		28,01 RUB/USD	
Lähde: Venäjän keskuspankki				
Öljyn hinnan kehitys 2011:	1.1.2011		22.6.2011	
Öljyn hinta, Brents USD /bll	94,75 USD		113,98 USD/bll	
Öljyn hinta, Urals USD / bll	91,35 USD		110,03 USD/bll	
Lähde: Interfax, Vedomosti				

Talouspolitiikka

Presidentti Medvedev: valtiokapitalismin kausi on ohi. Medvedev esitti Pietarin talousfoorumissa teesit Venäjän talouspolitiikan kehityssuunnasta. Presidentin mukaan ”uusi Venäjä” on Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen kehittynyt merkittävästi: talous on kasvanut, ihmisten ostovoima ja liikkuvuus parantunut. Neuvostotalouden rakenteet on hajotettu ja uutta kapitalismia rakenteilla. Samanaikaisesti valtion rooli taloudessa on edelleen merkittävä ja kattaa liki 40 % maan bkt:sta. Seuraavan vuosikymmenen aikana valtion roolia taloudessa supistetaan, valtionyhtiöitä yksityistetään ja päätöksentekoa desentralisoidaan, totesi Medvedev lisäten, että ”hänen Venäjällään” niin kansalla kuin yrittäjillä on lain antama suoja, ja yksityiset yrittäjät ja sijoittajat voivat harrastaa ja kehittää liiketoimintaansa. Venäjä tulee presidentin mukaan jatkossa olemaan avoimempi, kansainvälisempi ja kilpailukykyisempi maa.

Medvedev ehdotti viittä kehityslinjaa, jotka tukisivat Venäjän kehitystä – valtionyhtiöiden yksityistäminen, venäläisten yritysten ja työvoiman kilpailukyvyn nostaminen, oikeusjärjestelmän toimivuuden parantaminen, korruptionvastainen taistelu ja Moskovan kansainvälisen finanssikeskuksen kehittäminen.

Pietarin talousfoorumin aikana allekirjoitettiin yli 50 kaupallista sopimusta. Pietarin talousfoorumi on vuosittainen megatapahtuma, johon kokoontuu maan johtoa, venäläisten suuryritysten edustajia ja ulkomaisia yritysedustajia ja sijoittajia. Talousfoorumin yhteydessä on tapana julkaista korkean tason kaupp- ja investointisopimuksia. Tänä vuonna allekirjoitettiin foorumin aikana noin 50 kaupallista sopimusta, joiden arvo oli lehdistötiedotteen mukaan 200 miljardia ruplaa eli noin 5 miljardia euroa. Niiden joukossa oli useampi investointisopimus Skolkovon innokaupunkiin ja Venäjän ja Ranskan pitkään valmisteltu sopimus kahden *Mistral*-laivan toimituksesta. Sitä vastoin sopimus Venäjän kaasutoimituksista Kiinaan jäi odotuksista huolimatta toteutumatta, vaikka Kiinan presidentti Hu Jintao osallistui Pietarin talousfoorumiin. Varapääministeri Setšinin mukaan sopimuksen raameista on kuitenkin jo sovittu.

Sosiaalivero laskee 30 prosenttiin ensi vuoden alusta. Sosiaalivero, eli palkkojen sivukulut, on ollut kiivaan keskustelun aiheena tänä keväänä. Syynä on tämän vuoden alusta voimaan tullut sosiaaliveron korotus 34 prosenttiin. Sitä ennen sivukulut pysyivät pitkään muuttumattomina 26 % tasolla. Lopullista lainmuutosta ei ole vielä esitetty, mutta presidentti Medvedev ilmoitti talousfoorumissa, että ensi vuoden alusta palkan sivukulut alennettaisiin 30 prosenttiin. Pienyrityksille veroaste olisi vastaavasti 20 % (nyt 26 %). Finanssiministeri Kudrin täsmensi, että sivukulut maksettaisiin jatkossa koko palkasta, tähän asti niitä on maksettu vain palkkakattoon asti (palkkakatto on noin 12 000 euroa vuodessa). Palkkakaton ylittävistä osasta maksettaisiin kuitenkin vain 10 %. Näin ollen todellinen verotaakka olisi alle 30 % jatkossakin.

Talousokehitys

Maailmantalouden kasvu hidastuu ja energiamarkkinoilla epävarmuudet jatkuvat. Maailmantalous kasvoi viime vuonna 3,8 %, mutta tänä vuonna kasvua hidastaa länsimaiden kiristynyt talouspolitiikka, USA:n ja Euroopan velkaongelmat sekä Japanin maanjäristyksen seuraukset. Maailmanpankki alensi tämän vuoden maailmantalouden kasvuennustettaan 3,2 prosenttiin. Talouskasvun hidastumisen myötä raaka-aineiden kysynnän kasvu vähenee ja hintojen odotetaan laskevan syksyllä. Maailman energijajärjestö *IEA* ennustaa, että raakaöljyn barrelihintaa pysyisi tänä vuonna selvästi yli 100 dollarin, mutta että hinta laskisi noin 100 dollarin tasolle ensi vuonna. Öljyn kulutuksen arvioidaan kasvavan keskimäärin 1,3 % vuodessa seuraavat viisi vuotta. Venäjällä tämä aiheuttanee talouskasvun hidastumista, elleivät teollisuuden investoinnit ja kulutuksen kasvu korvaa vientitulojen supistumista.

Venäjän talouden ennustetaan kasvavan nelisen prosentin tänä vuonna. Venäjällä ensimmäisen neljänneksen bkt-kasvu oli 4,1 % ja talousokehitysministeriö ennustaa koko vuoden kasvun olevan 4,2 %. Maailmanpankki ennustaa 4,4 % kasvua. Useammat investointipankit ovat alentaneet kasvuennusteensa 4–5 % tasolle. Aikaisemmin monet ennustivat yli 5 % kasvua tälle vuodelle koska odottivat investointien kasvavan nopeammin. Alkuvuonna talouskasvua vauhdittivat viennin ja kotimaisen kulutuksen kasvu sekä teollisuustuotannon elpyminen kriisin jälkeen. Investoinnit eivät kuitenkaan kasvaneet. Toisella neljänneksellä teollisuustuotannon kasvuvauhti on hidastunut, mutta kotimaisen kulutuksen kasvu on jatkunut vauhdikkaana. Kulutuksen kasvusta merkittävä osa on kuitenkin tuontia. Näin ollen Venäjän bkt-kasvun odotetaan jäävän noin neljään prosenttiin, vaikka kulutuksen kasvu nouseekin yli viiden prosentin.

Elintarvikkeiden kysyntä on tasaantunut, muiden tavaroiden kysyntä kasvaa nopeammin. Kriisin jälkeen venäläiset kuluttajat ostavat taas vaatteita, kenkiä ja kodintarvikkeita. Elintarvikkeiden vähittäiskauppa ei tänä vuonna ole enää merkittävästi kasvanut, vaan tasaantunut elpymisen jälkeen. Muiden päivittäistavaroiden ja myös kestokulutustavaroiden kulutus on tänä vuonna kasvanut nopeammin. Muiden kuin elintarvikkeiden vähittäiskauppa kasvoi tammi–toukokuussa peräti 9,5 %. Elintarvikkeet muodostavat kuitenkin vajaan puolet koko vähittäiskaupasta, joten keskimäärin vähittäiskauppa kasvoi 5 %.

Teollisuustuotannon kasvu hidastui toukokuussa. Jalostava tuotanto kasvoi edelleen raaka-ainetuotantoa nopeammin, mutta alkuvuoden noin 10 % kasvun jälkeen myös jalostavan tuotannon kasvu hidastui 5 % tasolle. Koko kauden ajalta tuotannon kasvu oli 5,2 %, raaka-aineiden tuotanto kasvoi 3 % ja jalostava tuotanto 8 %. Kemiallisten tuotteiden ja rakennusmateriaalien tuotannon osalta kasvu jatkui hyvänä. Metallien tuotannon kasvu taas hidastui. Henkilöautojen tuotanto on jatkanut vauhdikasta kasvua,

ja tuotantomäärät ylittävät jo vuoden 2008 määrät. Henkilö-autojen tuotannon kasvu selittää merkittävän osan tuotannon kasvusta. Valtion vaihtautojen tukiohjelma on tukenut erityisesti kotimaisten *Lada*-autojen myyntiä. Autojen tukiohjelma loppuu kesällä, ellei sitä toistamiseen pidennetä, joka voi hidastaa tuotannon kasvua. Autojen kysyntä on kasvanut nopeasti ja kriisin jälkeen autolainojen saanti on taas parantunut.

Rakentaminen on elpymässä ja uusien rakennusprojektien määrä nousussa. Uusia rakennusprojekteja on taas kriisin jälkeen vauhdittanut useimmissa miljoonakaupungeissa. Moskovan kaupunkirajojen sisällä ei ole rekisteröity uusia projekteja, mutta kaupungin ulkopuolella rakentaminen käy vilkkaana. Lisäksi Sotšin olympiahankkeen projektit etenevät. Rakennusalan elpymisestä kertoo myös rakennusmateriaalien kuljetus, joka on kasvanut 30 % viime vuodesta, ja rakennusmateriaalien tuotanto (kasvua noin 25 % viime vuodelta). Eniten on kasvanut sementin tuotanto, mutta myös seinärakenteita, ovia ja vanerilevyjä tuotetaan aiempaa enemmän. Rakennusmateriaalien hinnat lähtivät myös toukokuussa kasvuun, mikä tukee odotuksia rakennusalan elpymisestä ja kysynnän kasvusta.

Pääomainvestoinnit toipumassa? Toukokuussa investoinnit pääomaan lähtivät ensimmäistä kertaa selkeästi kasvuun kriisin jälkeen. Edellisvuoden toukokuuhun verrattuna pääomainvestoinnit kasvoivat peräti 7 %. Alkuvuonna investoinnit pääomaan vielä supistuivat viime vuoteen verrattuna. Tämän takia koko kauden (tammi–toukokuun) investoinnit kasvoivat vain 2 % edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Toisen neljänneksen yli 1000 teollisuusyritystä kattavan kyselyn mukaan yritysten odotukset ovat selvästi parantuneet – yli 60 % vastaajista suunnitteli investointien kasvattamista, kun edelliskauden vastaava luku oli vain 45 %. Talouskehitysministeriön ennusteen mukaan investoinnit kasvavat tänä vuonna noin 6 %. Investointien kasvu näkyy yleensä tilastoissa vasta viiveellä, yleensä loppuvuodesta.

Suurin osa ulkomaalaisista sijoituksista on edelleen lyhytaikaisia. Ulkomaalaisten sijoitukset Venäjälle ovat ensisijaisesti lyhytaikaisia sijoituksia. Pitkäaikaiset pääomasijoitukset kattavat edelleen vain pienen osan kokonaisinvestoinneista; viime vuonna niiden osuus oli vain 12 % kaikista ulkomaan investoinneista ja tänä vuonna noin 9 % (ensimmäisellä neljänneksellä). Lisäksi merkittävä osa ulkomaisista sijoituksista on edelleen venäläisten konsernien sisäisiä siirtoja. Nettomääräisesti ulkomaalaisten sijoitukset Venäjälle ylittivät venäläisten sijoitukset ulkomaille vain vuosina 2006–2007. Näinä hyvinä vuosina ulkomaalaiset sijoittivat niin rahastoihin kuin yritysten pääomaan. Tänä vuonna pääomia on taas viety enemmän kuin tuotu, osasyynä epäselvät poliittiset näkymät, toisena syynä pidetään negatiivisia talletuskorkoja (talletuskorot muuttuivat negatiivisiksi kun inflaatio kiihtyi syksyllä 2010).

Sekä valtionpankit että yksityiset pankit ovat kasvattaneet lainasalkkujaan. Lisääntyneen likviditeetin seurauksena ja alentuneiden korkojen avulla kotimaan lainananto on taas lähtenyt nousuun, alkuvuonna (tammi–toukokuussa) lainakanta on kasvanut nimellisesti jopa 18 % verrattuna viime vuoteen. Vähittäislainat ovat kasvaneet nopeammin, nimellisesti 23 %, yrityslainojen määrä on vastaavasti kasvanut 16,6 %. Lisääntynyt lainananto tukee investointien ja kulutuksen kasvua. Lainojen keskimääräiset korot ovat myös alentuneet, vaikka yksityisten lainakorkojen ja keskuspankin ohjauskoron ero on edelleen merkittävä.

Julkinen sektori

Valtionvirastot siirretään Moskovan ulkopuolelle? Pietarin talousfoorumissa kohahduttanutta presidentti Medvedevin ilmoitusta on *Kommersant*-lehden mukaan alettu valmistella. Logiikkana on vapauttaa tukkoisen kaupungin keskustasta tiloja tulevalle kansainväliselle finanssikeskukselle siirtämällä federaation ministeriöt ja virastot kaupungin ulkopuolelle. Perusteilla on presidentin alainen työryhmä jäseninään mm. Moskovan pormestari ja Moskovan alueen kuvernööri. Hallinnollisen satelliittikaupungin sijaintipaikaksi on jo esitetty Zvenigorodia, Rubljovo-Arhangelskojeta tai Domodedovoa, joissa sijaitsee valtion maita.

Putinin Strategisten aloitteiden laitos käynnistää toimintaa. Pääministerin ideoiman uuden laitoksen tarkoitus on tukea keskisuuren bisneksen innovatiivisia, yhteiskunnallisesti merkittäviä hankkeita. Rahoituskumppaniksi on ryhtymässä valtion *Vneshekonombank*. Johtoportaan haku on päällä, valinnat ratkeavat elokuussa. Laitoksen nettisivulla www.asi.ru voi arvioida hankeideoita, jotka on jaettu osa-alueisiin: Sosiaaliset hankkeet, Uusi bisnes ja Nuoret osaajat. Hankevalinnan kriteereinä ovat mittakaavahyöty (systeminen vaikutus), innovatiivisuus (uusia teknologioita) ja se, että hanke ei vaikuta negatiivisesti kilpailuun toimialalla.

Verotulot ovat nousseet neljänneksen viime vuodesta. Finanssiministeriön mukaan tammi–toukokuun verotulot olivat yhteensä 3,983 miljardia ruplaa, eli 25 % enemmän kuin vastaavalla jaksolla viime vuonna. Tuloja kasvatti lähinnä kasvaneet öljyverotulot (+36 %), mutta myös tuloverot nousivat merkittävästi, kun yritysten tulokset ovat kriisin jälkeen parantuneet. Verotulot ovat suurimmillaan keväällä, koska yritykset maksavat viime vuoden voittoverot huhtikuussa. Korkeista verotuloista huolimatta finanssiministeriö ennustaa federaation budjetin jäävän hieman alijäämäiseksi tänä vuonna. Jos öljyn hinta pysyy nykyisellä tasollaan vuoden loppuun, budjetti saattaa suunnitetuilla menoilla tasapainottua. Budjettimenoja on kuitenkin korotettu jo kerran tänä vuonna, ja odotettavissa on, että niitä korotetaan syksyllä toisen kerran.

Seuraavien vuosien kehysbudjettineuvottelut avattiin. Pääministeri Putin avasi budjettineuvottelut seuraaville kolmelle vuodelle 2. kesäkuuta. Putin pyysi talouskehitysministeriötä päivittämään talousennusteen seuraaville vuosille ja finanssiministeriötä valmistelemaan näkemyksensä budjetin tuloista ja menoista sekä alijäämän rahoittamisesta. Putin totesi, että budjettisuunnitelman on oltava realistinen ja toteuttamiskelpoinen. Tämän vuoden ylimääräiset budjettitulot aiotaan käyttää eläkkeiden korottamiseen, sotaveteraanien asuntojen rakentamiseen ja liikenneturvallisuuteen. Budjettineuvottelut jatkuvat syksyllä.

Korruptio on merkittävin hallinnollisista esteistä. Pietarin talousfoorumin yhteydessä järjestetyssä sijoittajaseminaarissa osallistujayritykset äänestivät siitä, mitkä ovat suurimmat esteet Venäjälle investoimiseen. Yli 45 % vastaajista ilmoitti korruption suurimmaksi esteeksi. Venäjä on *Transparency Internationalin* kansainvälisessä vertailussa maailman korruptuneimpia maita (154. maa kaikista 183 maasta).

Korruptio on Venäjällä arkipäivää. Korruptio ei ole vain liike-elämän ongelma, vaan ongelmaan törmää Venäjällä kaikissa elämäntilanteissa. Venäjän talouskehitysministeriö teetti viime syksynä selvityksen arkielämän korruptiosta. Kysely toteutettiin 70 eri alueella, ja siihen osallistui 17 500 venäläistä yli 1000 eri kaupungista ja kylästä ympäri Venäjää. Selvityksen mukaan puolet vastanneista oli joutunut antamaan lahjuksen jossakin arkielämän tilanteessa. Puolet osallistujista kertoi myös tietävänsä etukäteen, minkälaisissa elämäntilanteissa heiltä lahjusta odotetaan. Näihin kuuluivat erityisesti lastentarhapaikan saanti, koulun ja yliopiston pääsykokeet, lääkärinvastaanoton varmistaminen, asunnon tai maapalstan rekisteröinti, auton vuositarkastus jne. Selvityksen tulos paljasti myös sen, että tilanne ei ole 10 vuodessa parantunut, sillä vuosien 2001 ja 2005 tulokset olivat pitkälle samankaltaiset.

Energiasektori

Euroopan kaasumarkkinat vetävät – Gazprom ennustaa huipputulosta. Gazprom uskoo kasvattavansa myyntiään tänä vuonna 12 prosentilla eli noin 158 miljardilla kuutiometrillä viime vuoteen verrattuna. Tästä suurin osa, noin 155 miljardia tonnia, menee eurooppalaisille markkinoille. Gazpromin tuottojen ennustetaan ylittävän tänä vuonna 60 miljardia dollaria, kasvua edellisvuodesta olisi 27 prosenttia. Merkittävänä syynä on vientikaasun hinnannousu jo noin 20 prosentilla. Gazpromin arvion mukaan kaasun hinta saattaa nousta vuoden loppuun mennessä 500 dollariin 1000 kuutiometriä kohden.

Talouskehitysministeriö ehdottaa kotitalouksien sähkölle hintakattoa. Talouskehitysministeriö on vastauksena pääministeri Putinin vaatimukseen uusia kotimarkkinoiden sähkönhintasääntelyn mekanismi valmistellut ehdotuksen, jonka mukaan sähkön hinta säädeltäisiin inflaation mukaan + 1–2 %. Hintamekanismi koskisi kotitalouksien sähkönhintojen lisäksi myös kotitalouksien ja teollisuuden kaasuhintoja. Mekanismi ei kuitenkaan koskisi teollisuuden sähkönhinnoittelua, joka vapautettiin hintasääntelystä tämän vuoden alusta. Aikaisemmin tavoitteena oli siirtyä myös kotitalouksien sähkönhinnan osalta markkinaperusteiseen hinnoitteluun. Uusi ehdotus indikoi, että tavoite siirtyy hämärään tulevaisuuteen (tai ainakin vaalien jälkeiseen aikaan).

Metsä- ja maatalous

Metsää on palanut 813 000 hehtaaria yli 13 000 metsäpalossa. Venäjän hätätilaministeriön mukaan 22.6. Venäjällä oli 172 metsäpaloa 5200 hehtaarin alueella. Turvepaloja ei ollut ministeriön mukaan yhtään. Kuitenkin Venäjän *Greenpeacen* mukaan yksistään Moskovan alueen itäpuolella Vladimirin alueella oli kolme turvepaloa useiden kymmenien hehtaarien alalla. Vaikein metsäpalotilanne on Siperiassa Krasnojarskin ja Irkutskin alueilla sekä Kaukoidässä Zabaikalskin alueella ja Sahan tasavallassa (Jakutia). Luoteis-Venäjän alueella metsäpaloja oli ainoastaan Komin tasavallan (7 kpl) ja Arkangelin alueella (5 kpl) yhteensä reilun sadan hehtaarin alalla. Moskovassa on ollut viileähkö alkukesä, ja sateitakin on saatu.

Moskovan alueen hallitus laati suunnitelmat turvepalojen estämiseksi. Suunnitelmat pohjautuvat vesiteknologian ja kanavoinnin tutkimuslaitoksen vuonna 2010 laatimaan alueelliseen tavoiteohjelmaan turvemaiden palojen ehkäisemiseksi vuosina 2011–13. Tärkeimpänä toimenpiteenä nähdään paloherkkien turvemaiden pinta- ja pohjavesien vedenpinnan nostaminen estämällä vesien poisvirtaus alueelta ja johtamalla ympäröiviltä alueilta vettä turvemaalle (*obvodnenie torfjanikov*). Vuonna 2010 tällä menetelmällä ”vesitettiin” 6 000 hehtaaria turvemaita, ja tänä vuonna tavoite on 22 000 hehtaaria. Kaikkiaan Moskovan alueella arvioidaan olevan 75 000 hehtaaria paloherkkiä turvemaita. Tälle vuodelle turvemaiden vesitykseen on myönnetty federaation budjetista 28 miljoonaa euroa ja Moskovan alueen budjetista 2 miljoonaa euroa.

Vihannesten tuontikielto purkaantui. Vihannesten tuontikielto EU-maista Venäjälle astui voimaan kesäkuun alusta, mutta presidentti Medvedev ja Euroopan unionin komission puheenjohtaja Barroso sopivat tuontikiellon kumoamisesta EU-Venäjä-huippukokouksessa. Käytännössä tuontikielto jatkui tämänkin jälkeen, mutta 22.6. EU:n ja Venäjän kokouksessa Moskovassa päästiin sopuun kiellon kumoamisesta. EU:n tulee toimittaa Venäjälle todisteet vihannesten turvallisuudesta ja tiedot sertifioiduista toimittajista.

Venäjän maataloustuotanto elpyy viime vuoden heikon tuotantokauden jälkeen. Tuotannon ennustetaan kasvavan tänä vuonna noin 10 prosenttia, kertoi maatalousministeri Jelena Skrynnik. Viljelykasvituotannon odotetaan kasvavan miltei 20 prosenttia ja kotieläintuotannon 2 prosenttia. Viime vuonna maataloustuotanto supistui 12 %, joten kuluvan vuoden kasvu on elpymistä kriisivuoden jälkeen. Kevätkylvöjä on toistaiseksi valmistunut alle 30 miljoonan hehtaarin verran, mikä jäi pari prosenttia tavoitteesta, mutta on enemmän kuin edellisenä vuonna. Viljasadon odotetaan olevan vähintään 85 miljoonaa tonnia, mikä sallisi viljanvientiä kiellon purkamisen. Pääministeri Putinin mukaan viljanvientiä kiellosta luovutaan suunnitellusti heinäkuun alusta lähtien.

Maatalousministeriö vastustaa valtion viljayhtiön yksityistämistä. Venäjän maatalousministeriö ei halua yksityistää valtion viljayhtiö OZK:ta, mikä on osa valtion yksityistämissuunnitelmaa. Ministeriön mukaan yrityksellä on tärkeä rooli ja asema valtion välineenä säädellä viljamarkkinoita. Yrityksen hallussa on lisäksi 32 miljardin ruplan arvosta viljaa, mikä toimii vakuutena *Rosselhozbankille* sen myöntämistä lainoista. Ministeriön mukaan yksityistäminen voisi vaarantaa Venäjän viljansaantia. Sekä OZK että Rosselhozbank ovat mukana valtion yksityistämissuunnitelmassa vuosille 2011–2013.

Innovaatio ja teknologia

Sormitietokoneiden myynti kasvussa Venäjällä. Vuoden 2011 ensimmäisellä neljänneksellä myytiin enemmän sormitietokoneita kuin 2010 koko vuoden aikana eli noin 115 000 kappaletta. Tammi–maaliskuun myyntitilastojen mukaan 40 prosenttia oli *Applen iPadejä* ja 60 prosenttia *Android*-pohjaa käyttäviä laitteita, vaikka jotkut analyttikot epäilevät, että luvut ovat todellisuudessa toisinpäin. Android on menestynyt Venäjällä hyvin, vaikka Apple ilmestyi Venäjän markkinoille aikaisemmin.

Angry Birds lentää Venäjälle. Suomalainen globaalisti hyvin menestynyt pelifirma *Angry Birds* aikoo *RBK*-lehden mukaan laajentua Venäjälle ja etsii paraikaa venäläistä kumppania. *Angry Birds* tunnetaan paitsi peleistään, myös laajasta valikoimasta maskotteja. Näiden myyntiä halutaan laajentaa myös Venäjällä.

MIT (Massachusetts Institute of Technology) avaa teknillisen korkeakoulun Skolkovon innokaupungissa vuonna 2020. MIT ilmoitti viime viikolla, että se on päässyt yhteisymmärrykseen Skolkovo-rahaston kanssa korkeakoulun perustamisesta uuteen innovaatiokaupunkiin. MIT on jo aikaisemmin vahvistanut osallistuvansa innokaupungin kehitykseen. Suunnitelman mukaan tulevan korkeakoulun tavoitteena on avata ovensa Skolkovossa vuonna 2020, jolloin ensimmäiset 200 opiskelijaa voisivat aloittaa opintonsa. Skolkovon koulun nimeksi tulee *Institute of Science and Technology*. MITin osallistumisen Skolkovossa on katsottu olevan ratkaisevan tärkeä tekijä innokaupungin tavoitteiden saavuttamiselle ja tiedekeskuksen onnistumiselle.

Siemens avaa T&K-keskuksen Skolkovo. Siemens on ilmoittanut allekirjoittaneensa sopimuksen Skolkovo-rahaston kanssa tutkimus- ja kehityskeskuksen perustamisesta Skolkovo. Tutkimuskeskus rekisteröidään Skolkovo. Jo ensi vuonna, mutta sitä laajennetaan asteittain. Skolkovon innokaupunki on vasta rakenteilla, tavoitteena valmistua vuoteen 2014 mennessä. Siemensin johdon mukaan Skolkovon T&K-keskuksessa tulee työskentelemään noin 150 henkilöä vuonna 2015. Siemens AG allekirjoitti jo viime vuonna aiesopimuksen Skolkovo-rahaston kanssa. Lopullinen sopimus allekirjoitettiin juhlavasti viime viikon Pietarin talousfoorumien aikana. Investointien arvo voi sopimuksen mukaan nousta 60 miljoonaan euroon, josta Siemens AG sijoittaa 40 miljoonaa ja Skolkovo-rahasto 20 miljoonaa euroa. Venäjä on Siemensille tärkeä markkina, jossa se on valittu muun muassa nopeajunatoimittajaksi.

Nokia allekirjoitti sopimuksen T&K-keskuksen perustamisesta Skolkovo. Myös Nokia allekirjoitti Pietarin talousfoorumien aikana sopimuksen tutkimus- ja kehityskeskuksen perustamisesta Skolkovon innokaupunkiin. Nokian yhteiskunta-asioiden johtaja Esko Ahon mukaan tutkimuskeskus keskittyy neljään alueeseen: nanoteknologiaan, mobiiliteknologiaan, korkeakouluyhteistyöhön ja Nokian ns. *Growth Partners*- osaston kehitykseen. Investointien arvo on noin 10 miljoonaa euroa. Skolkovo-rahaston johtaja Vekselberg kertoi olevansa tyytyväinen yhteistyöhön Nokian kanssa luonnehtien suhteita luonteviksi ja harmonisiksi. Skolkovo-rahastolla on aiesopimuksia yli 50 yrityksen kanssa, ja se käy tiiviisti neuvotteluja lopullisten sopimusten sisällöstä.

Koulutus

Ylioppilaskirjoituksissa kännykkävilppiä. Venäjällä järjestettiin tänä vuonna toista kertaa uusi yhteismitallinen ylioppilaskoe (JeGE). Sosiaalisessa mediassa levitetyt kännykkäkuvat koekysymyksistä ja niihin mahdollisesti jopa rahaa vastaan tarjotuista vastauksista synnyttivät tänä vuonna skandaalin. Yhteismitallinen koe otettiin käyttöön valtakunnallisesti vuosi sitten, ja sen tarkoituksena on päästä eroon korkeakoulujen pääsykokeisiin liittyvästä korruptiosta. Uudistus antaa myös aiempaa tasavertaisemmat mahdollisuudet syrjäseutujen lahjakkaille nuorille päästä hyviin korkeakouluihin. Aiemmin koulut saivat järjestää päättökokeet itse, väärinkäytöksiä esiintyi ja suullinen vastauskäytäntö heikensi vertailtavuutta.

Opiskele ulkomailla ja palaa – valtio maksaa. Venäjän hallitus aikoo ensi vuonna käynnistyvän ohjelman kautta myöntää apurahoja ulkomaille opiskelemaan lähteville nuorille. Opetuksen ja asumisen kattavan stipendin maisteri- tai tohtoriopintoja varten voi suunnitelmien mukaan saada opiskelija, joka suorittaa ulkomailla koulutusohjelman ja sitoutuu palaamaan Venäjälle opiskelujen päätyttyä. Hallitus aikoo varata stipendeihin 60 miljoonaa dollaria ja jakaa aluksi stipendin 2000 opiskelijalle. Valintaprosessi, jossa huomioidaan mm. valtion turvallisuuteen liittyvät kysymykset, on vielä auki. Palaamatta jääneeltä opiskelijalta kulut peritään korkoineen valtiolle, mutta menettelytapoja tähänkin vielä valmistellaan.

Turismi

Venäjän houkuttelevuus turistikohteena vähenee. Venäjän matkailualan liitto (RST) ennustaa matkailijamäärien jäävän tänä vuonna vähäisiksi. Alkuvuodesta turistien kokonaismäärä pysytteli viime vuoden tasolla, mutta esim. EU-maista tulevien matkailijoiden määrä väheni. Suomalaisten turistien määrä väheni liiton mukaan peräti 24 %. Saksalaisia saapui 19 % ja ranskalaisia ja espanjalaisia 16 % aiempaa vähemmän. Liiton mukaan Venäjän houkuttelevuutta alentavat erityisesti viisumivaikeudet ja rekisteröintivaatimukset, mutta myös kieliongelmat (puutteet vieraskielisistä kylteistä ja tiedoista), logistiset haasteet ja Moskovassa myös kaupungin kalleus ja liikenneongelmat. Myös viime vuoden laajat metsäpalot ja niiden aiheuttamat savuongelmat ovat pelottaneet turisteja.

Ulkomaankauppa

Tuonti IVY-maiden ulkopuolelta kasvoi huikeat 48 %. Venäjän tullitilastojen mukaan tuonti IVY-maiden ulkopuolelta oli tammi–toukokuussa 96 272 miljoonaa dollaria. Puolet tuonnista oli koneita ja laitteita, näistä kolmasosa oli kuitenkin kuljetusvälineitä (eli autoja). Ilman autoja koneiden ja laitteiden tuonti kattoi 35 % tuonnista. Suurin tuoteryhmä oli mekaaniset koneet, toiseksi merkittävin oli sähköiset laitteet. Tärkeimmät tuontimaat ovat Kiina, Saksa ja Hollanti. Saksa johtaa mekaanisten koneiden tuonnissa, Kiina taas sähköisten laitteiden tuonnissa (kodinkoneet). Hollannista tuodaan koneiden ja laitteiden lisäksi merkittävästi elintarvikkeita.

Medvedev: Venäjän ja Kiinan kauppa voisi nelinkertaistua. Medvedevin mukaan Venäjän ja Kiinan välinen kauppa voisi nousta 200 miljardiin dollariin vuoteen 2020 mennessä. Tällä hetkellä maiden välinen kauppa on noin 60 miljardia dollaria vuodessa. Medvedev tapasi Kiinan johtajan Hu Jintao Pietarissa talousfoorumin yhteydessä ja kuvasi Kiinan ja Venäjän välisiä kaupallisia suhteita strategisiksi.

Sääntely

Venäjän hallitus jatkaa lokalisaatiopolitiikan valmistelua. Tavoitteena on saada ulkomaalaiset yritykset siirtämään mahdollisimman korkean lisäarvon tuotantoa Venäjälle. Autoteollisuuden osalta ohjeistukset ovat olemassa, ja tuontikomponenttien tullitaso ehdollistetaan paikallisille valmistusmäärille. Vastuuministeriöt valmistelevat lehtitietojen mukaan vastaavia paikallisen tuotannon vaatimuksia muillakin toimialoilla, mm. koneenrakennuksessa ja sähköelektroniikkateollisuudessa. Muutokset viedään läpi asteittain. Valtionhankintoihin ja -tukiohjelmiin mukaanpääsy puolestaan edellyttää ulkomaalaiselta yritykseltä "kotimaisen tuottajan statuksen" hankkimista. Hallitus harkitsee myös asekaupoista tutun vastakauppamenettelyn käyttöönottoa valtionyhtiöiden suurhankinnoissa ulkomailta. Hankinta edellyttäisi yli 75 miljoonan euron hankinnoissa tuotannon osittaista siirtoa Venäjälle. Toimeenpanoa valvoisivat valtion edustajat valtionyhtiöiden johtokunnissa.

Venäläisten konsernien tulisi julkaista tilinpäätöksensä IFRS-tilinpäätösstandardien mukaisesti. Finanssiministeri Kudrin on ehdottanut kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) käyttöönottoa kaikille venäläisille konsernitilinpäätöksen julkaiseville yhtiöille vuodesta 2012 alkaen sekä muille listatuille julkisille yhtiöille siirtymäajan jälkeen. IFRS-kirjanpito- ja raportointisäännöt hyväksyttiin periaatteessa Venäjällä jo vuonna 2010, mutta standardien käyttö on pakollista vain pankeille ja rahoituslaitoksille. Kansainvälisten standardien käyttöönotto lisäisi merkittävästi venäläisten yhtiöiden raportoinnin laatua, ja edesauttaisi venäläisten yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta kansainvälisiltä markkinoilta. Monet suuret venäläiset yhtiöt julkaisevat jo nyt (vapaaehtoisesti) tilinpäätöksensä joko IFRS- tai USA GAAP-standardien mukaisesti.

Venäjän alkoholilainsäädäntö tiukentuu. Kesäkuussa duuman toiseen käsittelyyn tuleva laki kieltää yli 5-prosenttisten alkoholijuomien mainostamisen ja rajoittaa ohramallasta korvaavien raaka-aineiden käyttöä. Laki myös edellyttää oluenvalmistajien hakevan toiminnalleen lisenssin. Lain myötä alkoholimarkkinoita valvovan viranomaisen, *Rosalkogolregulirovanien*, toimivalta myös laajenee, sillä se voi jatkossa poistaa lisenssin tuottajilta ilman oikeuden päätöstä. Lain ensimmäisessä käsittelyssä mukana oli myös PET-muovipullojen käyttökielto, josta kuitenkin sittemmin luovuttiin.